

TLAČOVÁ SPRÁVA

Aj zahraniční obyvatelia miest by mali dať svojej samospráve o sebe vedieť

Bratislava, 18. marca 2021 – Projekt KapaCITY - Podpora samospráv pri miestnej integrácii cudzincov, okrem iného, ukázal, že samosprávy často nemajú prehľad o tom, koľko zahraničných obyvateľov a v akom zložení žije na ich území. Pokiaľ však o nich nevedia, len ťažko môžu vytvárať podmienky pre ich lepšie začlenenie, poskytovať im špecifické služby či pomáhať im s prekonávaním jazykovej, či iných bariér. Vďaka sčítaniu obyvateľov majú teraz cudzinci, nielen s trvalým, ale aj prechodným pobytom, jedinečnú príležitosť dať o sebe samosprávam vedieť.

Samospráva je najbližšie k novým obyvateľom, ktorí prídu žiť na Slovensko. Mestá a obce sú miestom prvého kontaktu s týmito ľuďmi, preto by mala mať najlepší prehľad o tom, akí ľudia na ich území žijú, aké sú ich potreby, ako sa im dá čo najviac pomôcť, aby sa cítili dobre a mali pocit, že sú súčasťou mesta v ktorom žijú. A v neposlednom rade je v rukách samospráv i to, že identita mesta odzrkadľuje identitu všetkých jeho obyvateľov.

„Počet cudzincov u nás narastá, mestá sú čoraz rozmanitejšie. Už nie sme len tranzitnou krajinou, viac než 150-tisíc cudzincov sa tu rozhodlo žiť. Pritom len 61 % samospráv vie koľko cudzincov žije na ich území. Nepoznajú však žiadne podrobnosti o tom, z akých krajín pochádzajú, prečo tu žijú a aké majú potreby. Preto následne s touto skupinou obyvateľov ani nepracujú. V lokálnych politikách tak cudzinci zostávajú neviditeľnými, neberú sa do úvahy ich špecifické potreby,“ uviedla Elena Gallová Kriglerová z Centra pre výskum etnicity a kultúry. Ako dodala Dáša Vranka Knošková z OZ Marginal: *“... , cudzinci, bez ohľadu na druh a účel pobytu žijú bežným životom ako každý iný obyvateľ obce či kraja. Majú svoje potreby, ocitajú sa v rôznych životných situáciách. I keď každý cudzinec nie je automaticky aj obyvateľom, legislatíva s nimi počíta v rôznych oblastiach, kde má kompetencie aj samospráva...”*

„Záujem samospráv je zväčša podmienený počtom cudzincov, ktorí na území mesta prebývajú. Na Slovensku, napríklad, až jedna tretina všetkých zahraničných občanov žije v Bratislave. Ostatní sú rozmiestnení nerovnomerne – väčšinou však vo väčších mestách, kde sa nachádzajú veľkí zamestnávateľia, ako Trnava, Nitra či Košice. Logicky majú preto tieto samosprávy väčší záujem riešiť integračné stratégie alebo začleňovanie týchto ľudí. Tam, kde je cudzincov málo a sú „neviditeľní“ – napríklad v pohraničných regiónoch, kde sa často občania susedného štátu za cudzincov ani nepokladajú – sa proaktívne kroky nerobia,“ upozornila Nina Galanská z Nadácie M. Šimečku.

Práve z týchto dôvodov, v rámci projektu KapaCITY, v prvom kroku ponúkli neziskové organizácie mestám situačnú analýzu, aby vedeli akých cudzincov majú na svojom území, aké sú ich potreby a očakávania. A zároveň vyzývajú na sociálnych sieťach cudzincov prostredníctvom známych osobností, ako napríklad umelkyne Abbie Puskaier, stand up komičky Nasí A. Motlagh, starostky Starého mesta Z. Aufrichtovej, či

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí.

kultúrneho mediátora Y. Lysenka, aby sa sčítali aj v ich rodných jazykoch (anglicky, perzsky, rusky či ukrajinsky).

„Zmeny v začleňovaní cudzincov medzi ostatné obyvateľstvo závisia aj od voľných finančných zdrojov a motivácie samospráv. Zamestnanci a zamestnankyne sociálnych odborov sa budú čoraz častejšie stretávať s tým, že bude potrebné poskytnúť službu aj obyvateľom zo zahraničia. V školách sa bude zvyšovať počet detí cudzincov a učitelia budú potrebovať podporu v podobe asistenta učiteľa z radov cudzincov pre deti, ktorých materinským jazykom je iný jazyk ako vyučovací,“ zdôraznila riaditeľka Ligy za ľudské práva Barbora Meššová.

Jedným zo spôsobov ako získať viac financií na tento účel je, že samosprávy v aktuálnom sčítaní obyvateľstva kladú dôraz na to, aby sa prihlásilo čo najviac obyvateľov s prechodným pobytom, ktorí v skutočnosti žijú na ich území. Nie všetky samosprávy si však naplno uvedomujú, že toto sa týka aj zahraničných zamestnancov, študentov a podnikateľov s prechodným pobytom. Aj ich pobyt znamená pre samosprávu zvýšené náklady. Mestá by mali vedieť žiadať peniaze aj na ich pokrytie. Cudzinci s prechodným pobytom by mali byť pre samosprávu aj prínosom, nakoľko platia na Slovensku daň z príjmu a majú tu stredisko svojich záujmov.

„Ak bude zdrojov a kapacít viac, samosprávy, kde žije väčšia cudzinecká komunita, budú automaticky komunikovať aj v anglickom a ruskom jazyku, či už na svojej webstránke, ale aj v osobnom kontakte na úrade. Minimálne si uvedomia dôležitosť poskytnutia zrozumiteľných informácií o daňovej a poplatkovej povinnosti obyvateľov,“ poznamenala B. Meššová. A ako doplnila osobitne zaujímavé budú dáta o cudzincoch, ktoré budú výsledkom Sčítania obyvateľov v roku 2021 a ich porovnanie s oficiálnymi štatistikami, nakoľko nám prezradia, o čom nás možno oficiálne štatistiky neinformujú. Liga za ľudské práva má za to, že aj Štatistický úrad SR by mal narábať s dátami nielen o cudzincoch s trvalým pobytom, ale pre riadne vyhodnocovanie politik sú potrebné dáta o všetkých cudzincoch, ktorí na Slovensku žijú.

KONTAKT PRE MÉDIÁ:

Barbora Meššová, riaditeľka Ligy za ľudské práva
e-mail: messova@hrl.sk, tel. č.: +421 915 144 375
www.hrl.sk